

lečenstev v jednotlivých odběrech. Tento výsledek nepřímo ukazuje na pravděpodobnost užší vazby mezi složením společenstva a ekologickými faktory životního prostředí (HOLCOVÁ – LORENCOVÁ v tisku).

Tento výzkum je financován z projektu MSM 113100006 a Grantovou agenturou AV ČR (IAA 6111201).

Literatura

ASIOLI, A. – MEDIOLI, F. S. – PATTERSON, T. (1996): Thecamoebians as a tool for reconstruction of paleoenvironments in some Italian lakes in the foothills of the southern Alps (Orta, Varese and Candia). – J. of for. Res., v. 26, 30, 248–263.

HOLCOVÁ, K. – LORENCOVÁ, M. (v tisku): Thecamoebians from the Šumava Mts. – comparison of large-scale and detailed variability of the-

camoebian assemblages. Proceedings of the workshop of the 6th IWAF, Prague 2001.

HOLCOVÁ, K. – LORENCOVÁ, M. (2001): Thecamoebians from the Šumava Mts. (Czech Republic). In: HOLCOVÁ, K. – BUBÍK, M. (eds): 6th IWAF, Prague 2001, Abstracts. – Czech geol. surv., 23–24.

LORENCOVÁ, M. (v tisku): Actuoecology of the lake thecamoebians from the Šumava Mountains. – Acta Carolinea Universitatis.

MEDIOLI, F. S. – SCOTT, B.D. – MCCARTHY, C. – MCCARTHY, M. G. F. (1990): Fossil thecamoebians: present status and prospects for the future. – Paleogeology, Biostratigraphy and Taxonomy of Agglutinated Foraminifera, 327, 813–840.

MEDIOLI, F. S. – SCOTT, D. B. (1988): Lacustrine thecamoebians (mainly Arcellaceans) as potential tools for palaeolimnological interpretations. – Palaeogeogr. Palaeoclimatol. Palaeoecol., 62, 361–386.

Fotografie vzorků v příloze VII.

REVIZE RODU CASTOR LINNAEUS, 1758 (MAMMALIA, RODENTIA) Z LOKALITY KONĚPRUSY – ZLATÝ KŮŇ – JESKYNĚ C 718

Revision of the genus *Castor* Linnaeus, 1758 (Mammalia, Rodentia) from the Koněprusy – Zlatý kůň – cave C 718

JANA NEDOMOVÁ

Paleontologické oddělení Národního muzea, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1

Key words: *Castoridae*, dentist, Pleistocene, Biharian

Abstract: Zlatý kůň – cave C 718 locality was revised as a part of reviewing the fossil record of the Family *Castoridae* Gray, 1821 in Český kras area (Bohemian karst). Layer H as the source of these fossils represents interglacial period and its thermophilous sylvan forms. It is the youngest segment of mammalian stage Biharian. The filling of cavity C 718 represents the complex of oldest mammalian fauna at Koněpruské jeskyně (K. caves). The stratigraphical range of this filling is Cromerian Elsterian. Osteological and odontological material collected in this locality, was determined and documented. The detailed morphometric research was accomplished along with. The results of the measurements were compared with the recent material.

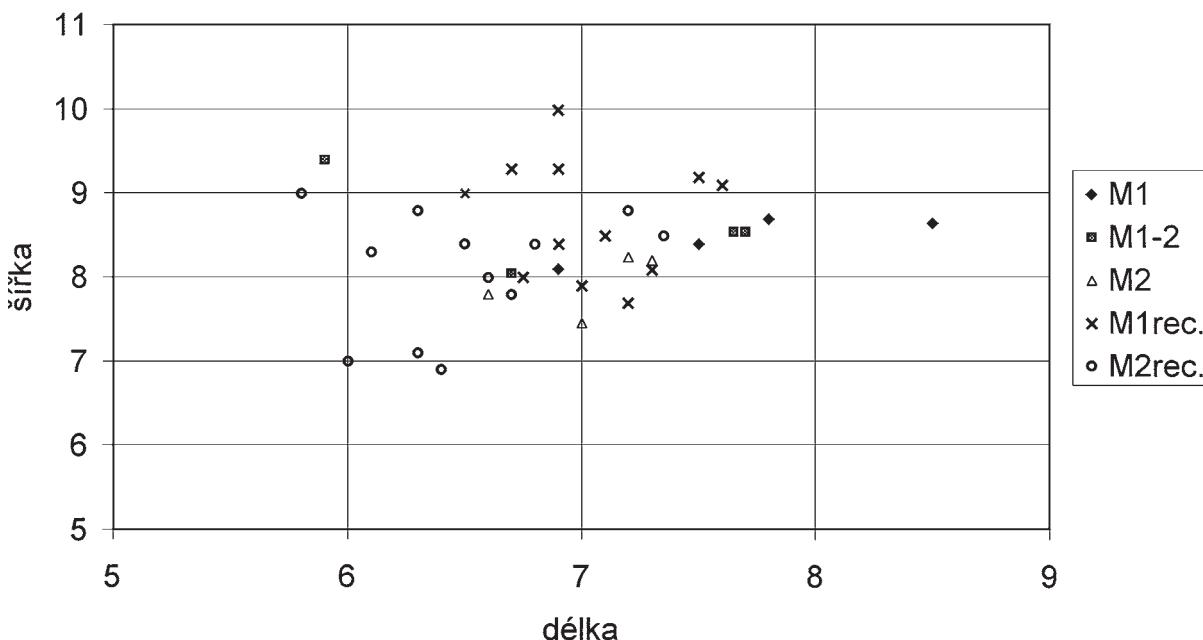
Při revizi fosilního záznamu čeledi *Castoridae* GRAY, 1821 na území České republiky byla z oblasti Českého krasu zpracována lokalita Zlatý kůň – jeskyně C 718. Studovaný materiál pochází ze sběrů prof. O. Fejfara a z depozitáře Národního muzea. V současnosti jsou předmětem výzkumu lokality Koněprusy – Kobyla – Chlupáčova sluj, Srbsko – Chlum – I. a IV. sluj.

Zlatý kůň se nachází nedaleko západní hranice CHKO

Český kras, jižně od obce Koněprusy. Je tvořen vrstvami spodního a středního devonu v osobitém mělkovodním a částečně útesovém vývoji. Koněpruské jeskyně, které se rozprostírají ve třech patrech nad sebou, byly objeveny při odstřelu roku 1950 v Císařském lomu na Zlatém koni a část koněpruského jeskynního systému je zpřístupněna veřejnosti od roku 1959 (VRÁTNÝ 1984). Dne 11. 11. 1953 byla těžbou odkryta na stěně Císařského lomu krasová kapsa, označená v práci KUKLY (1953) šírou C 718. Krasová kapsa C 718, či spíše torzo zříceného středního patra Koněpruských jeskyní, v jejíž hliněné výplni nalezl O. Fejfar významné osteologické materiály, byla po ukončení výzkumu odlámána. Studiem profilu kapsy C 718 ve stěně Císařského lomu bylo získáno celkem 18 poloh (A-H8) s bohatou faunou zpracovávanou FEJFAREM (1955, 1956, 1961). Sedimentární sled kapsy či jeskyně C 718 zachycuje průběh celého glaciálního cyklu. Souvrství H představuje interglaciál se zastoupením teplomilných lesních forem. Podle výskytu moderních forem hraboš rodu *Microtus* (HORÁČEK 1984) a rodu *Pitymys* spolu s druhem *Mimomys savini* (FEJFAR 1961, 1990) jde o nejmladší úsek savčího stupně Biharian (tj. závěr staršího pleistocénu). Sedimenty

Přehled zpracovaného materiálu (do I, P a M počítány i zuby z maxil a mandibul)

	I	P	M1	M1-2	M2	M3
superior	3	4	4	4	4	5
inferior	3	5	4	2	4	4
cranial	maxilla (3), mandibula (7), os frontale, os nasale, arcus zygomaticus					
postcranial	radius, metacarpus IV, metatarzus III, metatarzus IV, talus, vertebrae caudalis (9–10), vertebrae caudalis (12–15)					

Délko-šířkový index M1-2 (superior), všechny hodnoty v mm.

se savčími zbytky dosahovaly mocnosti 15 m. Složení fauny v kapso C 718 odpovídá lokalitám v Přezleticích, jejichž stáří je určeno na 600 000 let (FEJFAR 1993, HORÁČEK 1984). Nálezy velkých pleistocenních savců v Koněpruských jeskyních se vyznačují dobrým zachováním. Jednotlivé vertebrální fauny se liší svým složením a patří k faunistickým asociacím güinz-mindelského interglaciálu, risského glaciálu, riss-würmského interglaciálu a středně würmského glaciálu. Výplň kapsy C 718 tvoří komplex nejstarší savčí fauny z Koněpruských jeskyní, je staropleistocenní a dle kvartérní stratigrafie patří do güinz-mindelského interglaciálu (cromer) a částečně do mindelského glaciálu (elster). Začleněním do stratigrafické tabulky kvartéru patří kapsa C 718 do nejsvrchnější části mladšího biharia, do svrchní části savčí fáze Templomhegy.

Osteologický a odontologický materiál lze podle způsobu jeho zachování rozdělit do dvou základních skupin: 1. Kosti jsou zbarveny světle šedě, email na dentici je modravý a dentin šedočerný. 2. Kosti jsou zbarveny bělavé až žlutě, dentice má bílý email i dentin. Studovaný materiál pochází z vrstvy H/7 a svým zachováním náleží k první skupině. Vrstva H/7 vytvářela jakýsi přenitec v profilu krasové kapsy, proto materiál pocházející z této vrstvy byl velmi dobře zachován. Celé společenstvo z vrstvy H/7 bylo podle středomořské stratigrafie zařazeno do mosbašského

podstupně sicilského stupně, tedy stadiál mind 2 (FEJFAR 1956).

Rod *Castor LINNAEUS*, 1758 náležející do hlodavcí nadčeledi *Castoroidea* GILL, 1872 se objevil poprvé v pliocénu Severní Ameriky a Euroasie. V této holoarktické oblasti přežívá dvěma druhy do recentu. Osteologický materiál byl přesně určen a zdokumentován. Na početnějším odontologickém materiálu bylo vedle dokumentace provedeno i podrobné morfometrické studium. Na každém zubu bylo měřeno celkem 7 různých hodnot, z nichž má prozatím největší výpočetní hodnotu délko-šířkový index, měřený na okluzální ploše v sagitální (délka) a transverzální (šířka) rovině. Naměřené hodnoty byly srovnány s recentním materiálem. U volných molářů nelze přesně určit, zda jde o M1 či M2, proto jsou jejich hodnoty v grafu označeny M1-2. Míry na dentici fosilního materiálu se pohybují ve stejném velikostním intervalu jako u recentních bobřích zubů. Při revizi správného určení odontologického materiálu byl ze sbírek NM přeuroben jeden exemplář (Ra 518). Materiál prof. O. Fejfara byl určen kompletně znova.

Literatura

- FEJFAR, O. (1955): Zpráva o výzkumu pleistocenních savců v roce 1954.
– Antropozoikum, 5, 359. Praha.

Statistické zhodnocení M1-2 (superior) z kapsy C 718 – *Castor* (všechny hodnoty v mm)

	n	$x_{\min} - x_{\max}$	x	d	s
délka okluze M1-2	11	6,60–8,05	7,31	0,39	0,45
šířka okluze M1-2	11	7,45–8,70	8,25	0,25	0,37
délka okluze M1-2	10	7,50–8,65	7,98	0,35	0,38
šířka okluze M1-2	10	7,65–8,85	8,20	0,18	0,29
celková délka M1-2	9	20,85–29,00	25,83	2,24	2,66
hypostria M1-2	5	20,00–25,20	22,84	1,89	2,10